

T.C.
ADALET BAKANLIğI
Mevzuat Genel M¼d¼rl¼đ¼

Sayı : E-56020453-610-490-3450/4846

Konu : Yazılı soru önergesi

12. / 03 / 2026

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIğINA 7/25336

G.K. 126

İlgi: Kanunlar ve Kararlar Başkanlığı ifadeli, 21/03/2025 tarihli ve E-43452547-120.07.04-1602186 sayılı yazı.

İlgi yazınız ekinde alınan, Diyarbakır Milletvekili Dr. M. Sezgin Tanrikulu tarafından Bakanlığımıza yöneltilip yazılı olarak cevaplandırılması istenilen 7/25336 Esas Nolu soru önergesine ilişkin, Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğü'nün 99. maddesi uyarınca hazırlanan cevap ilişikte sunulmuştur.

Bilgilerinize arz ederim.

Yılmaz TUNÇ
Bakan

EK:

Soru önergesi cevabı (1 adet)

T.C.
ADALET BAKANLIĞI
Mevzuat Genel Müdürlüğü

Sayı : E-56020453-610-490-3449/4845
Konu : Yazılı soru önergesi

12/01/2026

Sayın Dr. M. Sezgin TANRIKULU
Diyarbakır Milletvekili
TBMM

Bakanlığımıza yöneltilip yazılı olarak cevaplandırılması istenilen 7/25336 Esas Nolu soru önergesinin cevabı aşağıda sunulmuştur.

I- Ceza infaz kurumlarında bulunan hükümlü ve tutuklulara karşı kötü muamele vakalarının yaşanmaması ve bu tür şikâyet sebeplerinin ortadan kaldırılması için mevzuatımızda köklü değişiklikler yapılmıştır.

Bu çerçevede, ceza infaz kurumları; yargı denetimi kapsamında 4675 sayılı İnfaz Hâkimliği Kanunu ile oluşturulan infaz hâkimleri; idari denetim kapsamında Adalet Bakanlığı müfettişleri ile Ceza ve Tevkifevleri Genel Müdürlüğü hâkim ve kontrolörleri; sivil toplum kuruluşlarının denetimi kapsamında 4681 sayılı Ceza İnfaz Kurumları ve Tutukevleri İzleme Kurulları Kanunu hükümleri gereğince oluşturulan izleme kurulları; idari özerkliğe sahip kurumların denetimi kapsamında 6701 sayılı Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu Kanunu uyarınca kurulan Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu; parlamento denetimi kapsamında Türkiye Büyük Millet Meclisi İnsan Haklarını İnceleme Komisyonu ya da araştırma komisyonlarının başkan ve üyeleri; uluslararası denetim kapsamında Avrupa İşkencenin Önlenmesi Sözleşmesi gereğince Avrupa İşkenceyi Önleme Komitesi tarafından denetlenmesinin yanı sıra, Avrupa Konseyi İnsan Hakları Komiserliği ve Birleşmiş Milletler Keyfi Tutuklamalar Çalışma Grubu tarafından denetlenmektedir.

Ayrıca, Birleşmiş Milletler İşkenceye Karşı Sözleşmeye Ek İhtiyari Protokolü (OPCAT), 27/10/2011 tarihinde Ülkemiz bakımından yürürlüğe girmiştir. Bilindiği üzere, Ek Protokol çerçevesinde kişilerin özgürlüklerinden yoksun bırakıldığı gözaltı merkezleri ve ceza infaz kurumlarına Ek Protokolde belirtilen denetleme organınca ziyaretler düzenlenebilecektir.

Ceza infaz kurumları, yukarıda belirtilen hem ulusal hem de uluslararası bağımsız kuruluşlar tarafından düzenli aralıklarla haberli ve habersiz olarak ziyaret edilmekte, hükümlü ve tutukluların sağlık ve yaşam koşulları, iç güvenlik, sevk ve nakil işlemleriyle ilgili aksaklık ve eksiklikler yetkili mercilere bildirilmektedir.

Hükümlü ve tutuklular veya sivil toplum örgütleri, resmî ya da özel insan hakları kuruluşları tarafından yapılan başvurular titizlikle incelenmekte, adli ve idarî yönden yapılan soruşturmalar sonucunda kusur ve ihmali olan görevliler hakkında yasal gereğine tevessül edilmektedir.

II- Ceza infaz kurumlarında görevli personelin, Türkiye Cumhuriyeti Anayasası ve buna bağlı olarak çıkarılan ulusal mevzuat ve Devletimizin taraf olduğu uluslararası sözleşmelere uygun olarak kamu görevini ifa etmeleri amacıyla her yıl hazırlanan eğitim planları dahilinde meslek öncesi ve meslek içi eğitim programlarına katılımları sağlanmaktadır. Personeler, insan hakları konusunda düzenlenen eğitim programları müfredatları içerisinde yer alan "Ceza İnfaz Kurumlarında İnsan Hakları" ve "İnsan Hakları"

T.C.
ADALET BAKANLIĞI
Mevzuat Genel Müdürlüğü

konu başlıklarında dersler de düzenli olarak verilmektedir. Bunun yanı sıra, müstakil eğitim programı olarak uzaktan eğitim canlı sınıf ve yerinde eğitim yöntemleri ile "Ceza İnfaz Kurumlarında İnsan Hakları" eğitim programları düzenlenmektedir.

Söz konusu eğitimler ile personelin insan haklarına dair temel teorik ve pratik bilgiler edinerek iş yaşamlarında davranışa dönüştürebileceği bilgi ve becerileri kazanmaları amaçlanmaktadır.

Hayat boyu öğrenme ilkeleri çerçevesinde ceza infaz kurumu personelinin ihtiyaçları dikkate alınarak eğitim programları planlamalarına devam edilmektedir.

III- Temel hak ve özgürlüklerin daha etkin korunması, yargı bağımsızlığı ve tarafsızlığının geliştirilmesi, hukuki güvenliğin güçlendirilmesi, adalete erişimin kolaylaştırılması, makul sürede yargılanma hakkının gözetilmesi, yargıya güvenin artırılması ve insan odaklı hizmet anlayışının geliştirilmesi, günümüzde ana ilke ve değerler olarak kabul edilmektedir. Ülkemizde 2002 yılından günümüze kadar aralıksız bir şekilde süregelen reform iradesi de bu ilke ve değerlerin geliştirilmesinin somut bir tezahürüdür.

2009, 2015 ve 2019 yıllarında açıklanan yargı reformu strateji belgeleriyle reform çalışmaları ivme kazanmıştır. Katılımcı bir anlayışla, uygulayıcı hâkim ve savcılar, baro temsilcilerinin, akademisyenlerin, sivil toplum kuruluşları ile birçok paydaşın görüşü alınarak Bakanlığımızca hazırlanan ve Sayın Cumhurbaşkanımız tarafından 23 Ocak 2025 tarihinde açıklanan 4. Yargı Reformu Strateji Belgesinde "Türkiye Yüzyılı Adaletin Yüzyılı" hedefi doğrultusunda "hukukun üstünlüğünü esas alan, gecikmeyen ve öngörülebilir bir adalet sistemi" vizyonu ön plana çıkarılmıştır.

Önceki reform belgelerinin devamı ve tamamlayıcısı durumunda olan 2025-2029 dönemini kapsayan ve 5 amaç, 45 hedef ve 264 faaliyetin yer aldığı yeni reform strateji belgesiyle, yargı bağımsızlığı ve tarafsızlığının daha da güçlendirilmesi, hukuki güvenliğin kuvvetlendirilmesi, yargılamaların makul sürede tamamlanması, çözüm merkezli ve öngörülebilir bir adalet sisteminin oluşturulması, yargılama usullerinin sadeleştirilerek verimliliğin artırılması, yargıya ilişkin güven ve memnuniyetin yükseltilmesi, onarıcı ve telafi edici adalet uygulamalarının yaygınlaştırılması, ceza adalet sisteminin etkinlik ve caydırıcılığının tahkim edilmesi hedeflenmiştir. Söz konusu Belgede yer verilen faaliyetler, Bakanlığımızca hazırlanan Eylem Planında öngörülen uygulama takvimi çerçevesinde hayata geçirilecektir.

4. Yargı Reformu Strateji Belgesine Bakanlığımız "<https://yargireformu.adalet.gov.tr>" adresli internet sitesinden ulaşılması mümkün olabilecektir.

IV- Anayasanın, "Kanunların teklif edilmesi ve görüşülmesi" kenar başlıklı 88. maddesinde kanun teklif etmeye Bakanlar Kurulu ve milletvekillerinin yetkili olduğu, kanun tasarı ve tekliflerinin Türkiye Büyük Millet Meclisinde görüşülme usul ve esaslarının içtüzükle düzenleneceği hükmü yer almakta iken söz konusu hüküm, 16/04/2017 tarihinde yapılan referandumla kabul edilen 21/01/2017 tarihli ve 6771 sayılı Türkiye Cumhuriyeti Anayasasında Değişiklik Yapılmasına Dair Kanunun 16. maddesiyle; kanun teklif etmeye milletvekillerinin yetkili olduğu, kanun tekliflerinin Türkiye Büyük Millet Meclisinde görüşülme usul ve esaslarının içtüzükle düzenleneceği şeklinde değiştirilmiş, söz konusu düzenleme 09/07/2018 tarihinde yürürlüğe girmiştir.

10/07/2018 tarihli Resmî Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren, 1 sayılı Cumhurbaşkanlığı Teşkilâtı Hakkında Cumhurbaşkanlığı Kararnamesinin 38. maddesinin birinci fıkrasının (e) bendinde; adalet hizmetleriyle ilgili konularda gerekli araştırmalar ve mevzuat hazırlıklarını yapmak ve görüş bildirmek Bakanlığımızın görevleri arasında

T.C.
ADALET BAKANLIĞI
Mevzuat Genel Müdürlüğü

sayıldığından çalışmalarımız bu çerçevede yürütülmektedir.

V- Türkiye Adalet Akademisi Başkanlığıyla yapılan yazışmaya verilen cevapta;

A) Meslek öncesi eğitim faaliyetleri kapsamında; "Soruşturma İşlemleri", "İnsan Hakları ve Korunması", "Sulh Ceza Hâkimliği Uygulamaları", "İfade Özgürlüğü", "Anayasa Yargısı ve Bireysel Başvuru", "Kovuşturma İşlemleri", "Savcılık Uygulamaları" ve "Ceza Mahkemeleri Uygulamaları",

B) Meslek içi eğitim faaliyetleri kapsamında; "Kamulaştırma Davaları", "Kasten Öldürme, Taksirle Öldürme, Koruma Tedbirleri Nedeniyle Tazminat Davaları", "Sulh Ceza Hakimliği Uygulamaları", "Vergi Hukukuna İlişkin Uygulamalar ve Yaşanan Güncel Sorunlar", "Etkili Soruşturma ve İfade Alma Teknikleri ile Özel Soruşturma Usulleri", "Adli Yargıda Kamulaştırma ve Kamulaştırmaz El Atma Davaları", "Yaşam Hakkına Yönelik Anayasa Mahkemesi ve Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi Uygulamaları", "Anayasa Mahkemesi Kararları Işığında Koruma Tedbirleri Uygulamaları", "Anayasa Mahkemesi Kararları Işığında Mülkiyet Hakkı ve Vergilendirme", "Anayasa Mahkemesi ve Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi Kararları Işığında Etkili Soruşturmanın Genel İlkeleri, Soruşturmanın Makul Süre İçerisinde Sonuçlandırılması, Suçsuzluk Karinesi, Yasak İfade ve Sorgu Yöntemleri", "Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi Kararları ve Anayasa Mahkemesi Kararları Işığında Kamulaştırma ve Kamulaştırmaz El Atma Meseleleri, Kamulaştırma Davalarında Delil Değerlendirilmesi, Hüküm Kurulması ve Kararların Gerekçelendirilmesi", "Anayasa Mahkemesi Kararları Işığında Koruma Tedbirlerinde Delillerin Değerlendirilmesi ve Kararın Gerekçelendirilmesi" ve "Anayasa Mahkemesi ile Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi Kararları Işığında Etkin Soruşturma",

C) Uzaktan eğitim faaliyetleri kapsamında; "Toplantı ve Gösteri Yürüyüşü Düzenleme Hakkı", "Özel Hayata ve Aile Hayatına Saygı Hakkı", "İnternette İfade Özgürlüğünün Korunması", "Mülkiyet Hakkı", "İfade Özgürlüğü ile Şeref ve İtibarın Korunması Arasında Adil Dengenin Sağlanmasına İlişkin Anayasal İlkelerin Uygulanması", "Adil Yargılanma Hakkı", "Kişi Hürriyeti ve Güvenliği Hakkı", "Yaşam Hakkı ile İşkence ve Kötü Muamele Yasağı", "Mülkiyet Hakkına Dayalı Tapu İptal ve Tescil Davaları", "Nefret Suçları ve Bu Bağlamda Ceza Mevzuatı" ve "İfade Özgürlüğü",

Ç) 1- Anayasa Mahkemesinin Temel Haklar Alanındaki Kararlarının Etkili Şekilde Uygulanmasının Desteklenmesi Projesi kapsamında; "Adil Yargılanma Hakkı", "Mülkiyet Hakkı", "Yaşam Hakkı ve İşkence Yasağı",

2- Ceza Adalet Sisteminin Güçlendirilmesi ve Yargı Mensuplarının Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi İhlallerinin Önlenmesi Hususunda Kapasitenin Artırılması Projesi (CAS II) kapsamında; "Özgürlük ve Güvenlik Hakkı", "Ceza Hukukunda Gerekçeli Karar",

3- Avrupa Konseyi Hukuk Profesyonelleri için İnsan Hakları Eğitimi Programı (HELP) kapsamında; "Tutuklamaya ve Hürriyeti Bağlayıcı Cezalara Alternatifler", "Ceza Yargılamasında Gerekçeli Karar", "Ceza Yargılamasında Usuli Güvenceler ve Mağdur Hakları"

Konulu eğitimlerin verildiği bildirilmiştir.

Bilgilerinize sunulur.

Yılmaz TUNÇ
Bakan

